

SMRK

(Dvořák, Jiří. Rostlinopis. Praha: Baobab, 2012)

Pro nás je příroda dobrodružství. Fotka z prázdnin, cvaknutá mobilem nebo mrknutím.

Pro naše předky to ale byl soupeř. Silný, občas i krutý. Taky zásobárna: jenže otevřít ji dalo spoustu práce. Třeba les – spižírna plná plodů a masa, ale hlavně dřevník až po strop napěchovaný kládami. Lidé si z něj brali, co mohli. Stavěli domy a mosty, v milířích vypalovali dřevěné uhlí, na stráních hor zakládali sklárny, které kládami a poleny sytily svůj oheň. Když vykácely široký okruh kolem, vzali skláři pec a poponesli ji o kus výš, kde bylo stromů ještě dost. Les se pomalu ztrácel.

Co po lese? Město, louka, pole nebo zase les. Ted' už ale jiný: žádná divočina, spíše továrna na výrobu dřeva. V ní je nejlepší zaměstnat smrky. Rychle rostou, mají rovné kmeny a v nich dřevo, které se hodí pro topení i stavění. Spíš než pořádný les z nich ale vyroste smrkové pole: zelené šošolky na dlouhých tlustých stéblech, všechny stejně vysoké a vzorně vyrovnané.

Jenže takový les moc nevydrží. (Proto se taky v přírodě málokde najde.)

Kytkám se v něm nedaří, protože spadané jehličí vytvoří nepropustnou vrstvu, ve které se jejich semena nemohou vyklíčit. Kde nic neroste, tam se nechce ani zvířatům. I když – jsou výjimky: třeba lýkožrouti smrkoví čili kůrovci. Pro ně je les samých smrků nejlepší hostinou, jakou si dovedou představit. Jeřáby a javory by otráveně minuli.

Navíc jsou tu všechny stromy stejně staré. I to se broukovi, který vyžírá lýko, hodí: má nejradši ty starší. Tak se do nich v pravou chvíli pustí a brzy hlodá ve všech, které najde. Být tu zelená droboť, statné stromy i olámaní starci, vybere si kůrovec jen některé a ostatní nechá být.

A pak vítr. Když se opře do smíšeného lesa, sem tam nějaký kmen svalí nebo vyvrátí. Silní – duby nebo buky – ale zůstanou stát a chrání ty za sebou. Zato smrkový les vichřice sfoukne jako svíčky na dortu. A když už se jednou má kam opřít, plení dál a dál.

Po náletu vichru nebo kusadel zbývá krajina, která vypadá jako pohřebiště slonů. Plán poházená žlutými a hnědými kostmi, sem tam ohlodanými nějakou hyenou.

A my mezi nimi jdeme a říkáme si: ať tu zase roste les. Přesně takový, na jaký jsme zvyklí, do kterého jsme s babičkou chodili na hříbky a na borůvky... Takový jako vždycky, a hlavně rychle. Smrček ke smrčku – a za chvíli je tady!

A kůrovec, schovaný někde ve vývratu, se tiše raduje: má nás přesně tam, kde nás potřeboval mít.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úkoly k textu

1. Napiš vše, co víš o smrku, co tě v souvislosti s tímto slovem napadá, aniž bys četl text.

2. Pokus se porozumět autorskému záměru (To, co autor záměrně říká a provádí s textem, ve snaze vytvořit určitý dojem nebo vyvolat určitou reakci. Může to souviset s tím, jak autor nějakou věc cítí, nebo jak chce, aby ji cítil čtenář.)

a) Vyhledej alespoň 2 informace, které ti pomohou pochopit: *Proč smrkový les vydrží tak málo?*

○

○

b) *Proč lidé takové lesy vytváří?* (napiš 2 až 3 věty, ve kterých vysvětlíš, proč si to myslíš)

c) *Proč autor popisuje smrky právě takto?*

Co si myslí a co cítí autor

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Jaké pocity to vyvolává v tobě

- d) Napiš odstavec, ve kterém okomentuješ celý text vlastními slovy. (použij vlastní myšlenky, pocity, které v tobě tento text vyvolává).